

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/99/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313204448
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8313204448.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Praha 3, 130 00, K červenému dvoru 3269/25A, P.O.Box: Nagano Office Center, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: P. V., P. G. L. XXX, štátna občianka SR, za účasti vedľajšieho účastníka: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Nám. legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, so sídlom Stropkov, 091 01, Nám. SNP č. 7, o zaplatenie 765,27 eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 5C/185/2013-26 zo dňa 18.7 2013, zhodou hlasov členov senátu, takto :

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

P r i p ú ť a vstup Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie Legionárov č. 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh na uplatnenie pohľadávky (na tlačive A) podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom - sídlo navrhovateľa v ČR. Ako dôvod uviedol, že navrhovateľ odôvodnil svoj nárok v bode 8.1 tlačiva A tým, že je indosatárom, t.j. nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca na zmenkovú sumu uvedenú v zmenke, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku. Indosovaná zmenka je vista zmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo pôvodného zmenkového veriteľa - POHOTOVOSTĚ, s.r.o. (indosant). V bode 8.2 tlačiva A navrhovateľ uviedol ako písomné dôkazy na podporu svojej pohľadávky originál zmenky, splnomocnenie pre právneho zástupcu, výpis z Obchodného registra navrhovateľa a osvedčenie na registráciu na daň z pridanej hodnoty. Súd vyzval navrhovateľa tlačivom B podľa čl. 4 bod 4 na konkrétne doplnenie, resp. opravu konkrétnych častí - oddielov tlačiva A - návrhu na uplatnenie pohľadávky v lehote do 31. 5. 2013. Konkrétne vyzval navrhovateľa: „V oddiele 8.1. je potrebné uviesť: Podľa Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05. 04. 1993 je súd povinný z úradnej povinnosti skúmať v každom konaní, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah, a to za účelom zabezpečenia právnej ochrany spotrebiteľa. Z tohto dôvodu je potrebné, aby ste súdu uviedli konkrétny právny titul, na základe ktorého bola zmenka vystavená a vyplnená (zmluva alebo iný) s uvedením prvotného právneho vzťahu medzi pôvodnými účastníkmi konania. Len tak môže súd zistiť, či sa jedná o spotrebiteľský alebo iný právny vzťah, a teda aké právo sa má na daný spor použiť, pričom to má význam aj na určenie miestnej a vecnej príslušnosti súdu. Z toho dôvodu je potrebné, aby ste zaslali súdu ako prílohu návrhu aj právny titul, na základe ktorého bola zmenka vystavená a vyplnená (zmluva alebo iný právny titul).“ Zároveň v tomto tlačive B bol navrhovateľ poučený, že ak návrh nedoplní, resp. neopraví v uvedenej lehote, súd návrh zamietne. Navrhovateľ reagoval na túto žiadosť súdu odpoveďou, v ktorej uviedol: že ako navrhovateľ „poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej

pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich z platnej zmenky. Navrhovateľ predložil originál zmenky. Zmenkové informácie preniesol navrhovateľ presne do návrhu, a preto neostáva z jeho strany čo doplniť alebo opraviť. Navrhovateľ si uplatňuje majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky. Navrhovateľ disponuje len indosovanou zmenkou a nemá k dispozícii iné primerané a presné údaje alebo listiny, ktoré súd vyžaduje... Zmenka obsahuje všetky dostatočne jasne a primerané informácie o vyčíslenej pohľadávke, ktorú uplatňuje. Prípustnosť uplatneného nároku je daná platnosťou zmenky. Doplnenie alebo oprava tlačiva na uplatnenie pohľadávky preto nesúvisí s prípustnosťou uplatneného nároku. Príslušnosť súdu v tejto veci vyplýva priamo z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 a príslušnosti okresného súdu v Slovenskej republike, pretože sa jedná o drobný spor, hoci sa týka zmenky“. Podľa súdu existuje v rámci Európskej únie tzv. spotrebiteľské právo, ktorého účelom je predovšetkým zabezpečenie ochrany spotrebiteľa nastolením reálnej, nielen formálnej rovnosti účastníkov. Súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania je povinný ex offo, t.j. z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda, či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva, a to za vyššie uvedeným účelom Z výpisu z obchodného registra obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava, t.j. prvého zmenkového veriteľa a indosanta vyplýva, že do predmetu jej činnosti patrí aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Preto súd musel aj v tomto konaní za účelom zistenia, či sa nejedná o spotrebiteľské právne vzťahy, vyzvať navrhovateľa na tlačivo B na opravu, resp. doplnenie Návrhu. Navrhovateľ túto výzvu neakceptoval, uvedené skutočnosti neuviedol, tlačivo nedoplnil a nedoložil ani listinné dôkazy, na ktoré ho súd vyzval. Z tohto dôvodu súd návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 bod 4 Nariadenia zamietol. Čl. 3 ods. 1.3 Smernice Rady 93/13/EHS ukladá súdu povinnosť skúmať prípadnú nekalú podmienku vzhľadom na cieľ stanovený v čl. 6 Smernice. Podľa aktuálneho Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., a to § 17 ods. 3 a § 24 sú zmenky v spotrebiteľskom práve ako zabezpečovací inštitút zakázané. Dohody o zmenkách v spotrebiteľských vzťahoch však môžu byť považované aj pred týmto zákonom za absolútne neplatné, a to pre rozpor s dobrými mravmi, t.j. § 3 Občianskeho zákonníka alebo ako neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 52 a násl. Občianskeho zákonníka. Z európskych právnych noriem, ako aj vnútroštátnych právnych noriem na ochranu spotrebiteľa vyplýva súdom vykonávať ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktnú kontrolu zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 citovanej Smernice Rady 93/13/EHS, t.j. postarať sa, aby spotrebiteľom neprijateľné klauzuly - neprijateľné podmienky - nevznikli. Tým, že navrhovateľ ani po výzve súdu nedoplnil svoj návrh na uplatnenie pohľadávky a nedoložil dôkazy, tak ako bol vyzvaný a poučený, spôsobil, že nie je možné objektívne zistiť, či sa v danom prípade nejedná o spotrebiteľský právny vzťah, ako to naznačuje doložená zmenka a jej prvotný zmenkový veriteľ POHOTOVOSŤ s.r.o.. Preto súd nemôže posúdiť prípadne neprijateľné podmienky, ktoré sú absolútne neplatné a nemôže zistiť, či sa nemali použiť ustanovenia o spotrebiteľskom práve. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zo 16. 11. 2010 práve vo veci POHOTOVOSŤ s.r.o. C-76/10 bolo rozhodnuté, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave. Súd poukázal aj na list Európskej komisie z 25. 4. 2013 pod č. 2012/4165, Vec: Výzva - Porušenie, ktorý bol zaslaný Slovenskej republike práve z dôvodu upozornenia zo strany EK, že SR pravdepodobne dôsledne nedodržuje spotrebiteľské právo EÚ. V tomto liste sa dokonca výslovne uvádza práve obchodná spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o.. Okrem iného sa vo výzve uvádza: „Obchodníci vyplňujú do blankozmeniek svoju nárokovanú sumu, hoci to právne predpisy o spotrebiteľských úveroch nedovoľujú a napriek skutočnosti, že tieto pohľadávky nemajú oporu v právnych predpisoch a sú založené na nekalých podmienkach. Rozhodcovské súdy však vynášajú rozsudky aj na základe týchto zmienek“. Uvedené právne úpravy sú kogentného charakteru a majú za následok nielen povinnosť pre súdy, ale aj povinnosť pre navrhovateľa doložiť pri svojom návrhu na začatie konania všetky dôkazy a uviesť všetky skutočnosti tak, aby bolo možno posúdiť, či sa jedná o spotrebiteľský alebo nespotebiteľský vzťah. Ak je na to navrhovateľ vyzvaný súdom a uvedené nedostatky v lehote neodstráni, súd nemá inú možnosť, len jeho návrh zamietnuť. Z údajov na zmenke vyplýva, že v týchto pohľadávkach sa jedná o úvery, resp. pôžičky poskytnuté veriteľom, a to POHOTOVOSŤ s.r.o., ktorý je uvedený na zmenke ako prvý zmenkový veriteľ, kde sú uvedené dohody o zabezpečení spotrebiteľského záväzku práve zmenkou. Preto má súd právo skúmať aj prvotný právny vzťah a uvedenú dohodu o zmenke, na základe ktorej bola zmenka vystavená, či sa nejedná o nekalú praktiku, resp. neprijateľnú zmluvnú podmienku, resp. o rozpor s dobrými mravmi, t.j. o absolútne neplatné dojednanie, ktoré nepožíva právnu ochranu. Súd poukázal aj na nemecký rozsudok Z 1965, podľa ktorého, ak bola zmenka prevedená na iný subjekt a pritom jestvujú indície, že zmenka

zabezpečovala úver alebo pôžičku pre spotrebiteľa (čo je aj tento prípad, pretože to vyplýva z činnosti súdu, ako aj zo samotnej zmenky doloženej navrhovateľom, že prvotný zmenkový veriteľ POHOTOVOŤ s.r.o. má v predmete činnosti poskytovanie úverov), nie je možné poskytnúť ochranu navrhovateľovi, lebo aj nový zmenkový veriteľ, t.j. navrhovateľ si mal preskúmať v súlade so spotrebiteľským právom, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver a hlavne z dôvodu, že nadobudol tieto zmenky od subjektov, o ktorých je všeobecne známe, že predmetom ich činnosti je poskytovanie úverov alebo pôžičiek. V zmysle čl. 19 Nariadenia použije sa vnútroštátna úprava procesného práva, ak niečo nie je upravené v tomto Nariadení. V Nariadení nie je uvedené, akou formou rozhodnutia (rozsudok, uznesenie) rozhoduje súd ak zamietá návrh podľa čl. 4 bod 4 a O.s.p. nepozná také zamietnutie návrhu. Preto O.s.p. ani nestanovuje formu rozhodnutia, akou sa má rozhodnúť. Najbližšie v O.s.p. je úprava podľa § 43, kde súd návrh na začatie konania odmietne (nie zamietne), ak navrhovateľ ani v lehote stanovenej súdom neodstráni vady návrhu, na čo ho súd vyzve uznesením. V takom prípade sa rozhoduje o odmietnutí návrhu uznesením. Keďže v Nariadení ani v O.s.p. nie je stanovená forma rozhodnutia pri zamietnutí návrhu podľa čl. 4 bod 4 Nariadenia, súd rozhodol rozsudkom podľa § 152 O.s.p. a vzhľadom na bod (26) v Preambule Nariadenia pripustil voči rozsudku opravný prostriedok - odvolanie, a to podľa § 201 a násl. O.s.p. O trovách konania účastníkov a vedľajšieho účastníka súd nerozhodoval. Podľa Nariadenia sa odporcovi v tomto štádiu nedoručuje ani tlačivo A - Návrh na uplatnenie pohľadávky zo strany navrhovateľa, ani tlačivo B - Výzva na odstránenie nedostatkov, ani odpoveď navrhovateľa a ani rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu. Preto súd nezaslal uvedené listiny ani odporcovi a ani vedľajšiemu

účastníkovi. V tomto štádiu rozhodovania odporcovi ani vedľajšiemu účastníkovi nemohli vzniknúť účelne vynaložené trovy. V poučení o opravnom prostriedku súd pripustil proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré možno podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozsudku.

V takto stanovenej odvolacej lehote podal odvolanie proti rozsudku navrhovateľ. Navrhol rozsudok zmeniť a návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovieť a priznať navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že nie je prípustné, aby súd vyzýval navrhovateľa na doplnenie, či opravu návrhu, ktorá nie je pre prejednávajúcu vec relevantná a splnením takejto výzvy podmieňoval ďalší postup v konaní. Ak súd na základe nedoplnenia právne irelevantnej požiadavky (pričom irelevantnosť bola zo strany navrhovateľa v jeho odpovedi vysvetlená) dôjde k zamietnutiu návrhu, ide o odňatie možnosti konať pred súdom. Navrhovateľ nemá vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a vystaviteľom zmenky (v tomto konaní odporcom). Navrhovateľ je vlastníkom cenného papiera (má len zmenku), ktorý nadobudol na základe indosamentu. Žiadne iné informácie či dokumenty navrhovateľ k zmenke nemá a v zmysle platného poriadku ani nepotrebuje mať na to, aby mohol uplatňovať práva s týmto cenným papierom spojené. Požadovanie iných dokumentov, ako originálu zmenky pri uplatňovaní zmenkového nároku, predovšetkým pri uplatňovaní nároku zo strany indosatára, je neprípustné a nezákonné. V súlade s konštantnou judikatúrou českých a slovenských súdov (najmä rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/3/2008 zo dňa 22. 10. 2008 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22. 8. 2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000) je zmenka samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Navrhovateľ zásadne nesúhlasí s tým, že súd je v tomto konaní oprávnený z úradnej povinnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah. Vzhľadom na to, že súd neuvádza žiadne konkrétne argumenty, rozhodnutie súdu je potrebné považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, čo predstavuje zásah do práva na spravodlivý súdny proces a inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd má povinnosť svoje rozhodnutie odôvodniť (§ 157 ods. 1 O.s.p.) spôsobom zakotveným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Právny poriadok neumožňuje súdu preskúmať a na prejednávajúcu vec vzťahovať zmluvné vzťahy, ktoré s danou vecou nesúvisia a nemôžu súvisieť. Súd však rozsah podľa neho významných skutočností rozširuje svojvoľne bez návrhov účastníkov, čím porušuje kontradiktórnosť súdneho procesu. Súd sa má riadiť kontradiktórnym princípom, avšak na základe odôvodnenia rozsudku je zrejme v prípadoch vhodných pre rozhodnutie súdu túto zásadu v neprospech navrhovateľa opomenúť. Navrhovateľ skutočnosti o existencii iného vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom vôbec netvrdil, teda nebol nositeľom dôkazného bremena. Súd si sám vytvoril pochybnosť (nie reálny poznatok z vykonaného dokazovania, ale čistý, ničím nepodložený dohad) o tom, že by medzi predchádzajúcim majiteľom zmenky (ktorý ani nie je účastníkom tohto súdneho konania) a odporcom mohol existovať iný záväzkový vzťah, než aký je predmetom tohto súdneho konania. Súd teda vykonštruoval tvrdenie, ktoré žiadal, aby navrhovateľ preukázal. Súd v

sporovom konaní môže svoje rozhodnutie zakladať len na takých tvrdeniach, ktoré sú produkované účastníkmi konania a nie na tvrdeniach, ktorých pôvodcu nachádza v iných konaniach. Pokiaľ existuje dôkazná povinnosť súdu vo vzťahu k súdom tvrdeným skutočnostiam. Ak súd svoje tvrdenie nepreukázal (súd uvádza, že objektívne nebolo možné posúdiť, či ide o spotrebiteľský vzťah), neunesol dôkazné bremeno a nemôže na tomto základe založiť svoje rozhodnutie. Uvedená konštrukcia je samozrejme absurdná, pretože súd nie je účastníkom konania, nemá povinnosť, ale ani oprávnenie kreovať skutkové tvrdenia a má len limitované oprávnenie vo vzťahu k rozsahu dokazovania. Súd zjavne a zreteľne porušil kontradiktórnosť súdneho procesu a presiahol svoju právomoc. Súd ignoroval ust. § 17 ZZŠ, z ktorého vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/3/2008 zo dňa 22. 10. 2008. Z ust. § 17 zák. č. 191/1950 Zb. síce vyplýva, že kto je žalovaný (povinný) zo zmenky, môže vznášať (robiť) proti zmenkovému nároku určité námietky, je však na ňom, aby oprávnenosť týchto námietok preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na odporcovi (povinnom) a nie na navrhovateľovi (oprávnenom). Pokiaľ povinný dôkazné bremeno neunesie, bude nútený podľa zmenky plniť. Pri kauzálnych námietkach nie je možné prenesenie dôkazného bremena z odporcu (povinného) na navrhovateľa (oprávneného). Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba (proti vôli odporcu) prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter a preto v záujme zachovania rovnosti strán súd nie je oprávnený odporcu na ne ani upozorniť. V danom prípade súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods. 1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vykonané bez návrhu. Napriek tomu, že súd uviedol, že nevie určiť, či ide o spotrebiteľský vzťah, celé právne posúdenie veci vychádza z toho, že právny vzťah medzi účastníkmi je spotrebiteľským vzťahom. Súd tak v rozhodnutí vychádza z nepreukázanej skutočnosti. Rozhodnutie súdu nie je možné založiť na dohadoch. Odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3, ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak však neurobil, museli byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Súd nesúhlasil s názorom navrhovateľa, že významnou pre konanie je výlučne zmenka, a to s odôvodnením, že toto tvrdenie navrhovateľa je v rozpore so spotrebiteľským právom. Súd poukázal na predpisy európskeho i vnútroštátneho spotrebiteľského práva, avšak zo žiadnych ustanovení (citovaných či necitovaných) súdom tvrdený rozpor nevyplýva. Tvrdenie súdu je tak opäť fabulované, ničím nepodložené a neodôvodnené. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi (teda prípustné by mohlo byť zaoberanie sa vzťahom medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom), avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. V odôvodnení rozhodnutia súd poukazuje na rozhodnutie nemeckého Najvyššieho súdu z roku 1965. Obsah tohto rozhodnutia mu nie je známy a toto rozhodnutie nie je dostupné. V období jeho vzniku prakticky neexistovalo európske spotrebiteľské právo, na ktorom súd založil svoje rozhodnutie. Zrejme ide o prekonaný a ojedinelý názor, z ktorého nie je možné vychádzať. Akékoľvek rozhodnutie nemeckého Najvyššieho súdu nemôže negovať aplikáciu platnej právnej úpravy, ktorá je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky (zák. č. 191/1950 Zb.). Záveru súdu o prelomení abstraktnosti zmenky, ktorý vyplýva z takmer 50-ročného rozhodnutia nemeckého Najvyššieho súdu priamo odporuje záver Najvyššieho súdu SR v rozsudku 5Obo/3/2008 zo dňa 22. 10. 2008, kde sa uvádza: „Z povahy zmenky ako abstraktného a nesporného záväzku vyplýva ...“. Taktiež je možné poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22. 8. 2002 sp. z. 25Cdo/1839/2000. Vzhľadom na to, že Najvyšší súd ČR pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, je tento judikát aplikovateľný na prejednávajúcu vec. Vyplýva z neho jednoznačná nesprávnosť právneho posúdenia veci prvostupňovým súdom. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný a samostatný záväzok, celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že súd nemôže od navrhovateľa

požadovať preukázanie vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom, pretože ide o celkom odlišný právny vzťah, než aký je predmetom tohto súdneho konania. Žiadosť súdu na doplnenie návrhu tak bola celkom neopodstatnená a ak navrhovateľ požadované dokumenty nedoplnil, nemohlo dôjsť k zamietnutiu návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia EP a Rady (ES) č. 861/2007. V tomto súdnom konaní navyše nemal vystupovať vedľajší účastník. Konanie je európskym konaním a je právne regulovaný Nariadením č. 861/2007. Procesný postup súdu a strán je upravený označeným Nariadením, a to odlišne od vnútroštátnej úpravy. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nepripúšťa vedľajšie účastníctvo. Právna regulácia Nariadenia obsiahnutá v čl. 4 a 5 vedľajšie účastníctvo nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v O.s.p. len výnimočne, a to vtedy, ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Konajúci súd nepostupuje podľa procesných pravidiel označeného Nariadenia a aplikuje prednostne vnútroštátne právo. Navrhovateľ žiada súd, aby rešpektoval jeho právo na spravodlivý proces a upozorňuje na možnosť vzniku škody na jeho strane v dôsledku nesprávneho úradného postupu.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok bez zopakovania či doplnenia dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, a preto bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 213 ods. 3, 4, 5 § 214 ods. 2 O.s.p.). Pri tomto preskúmaní bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený preskúmať tento rozsudok z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou však môžu byť vady konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie navrhovateľa je v konečnom dôsledku opodstatnené.

Európsky parlament a Rada EÚ prijali dňa 11. 7. 2007 Nariadenie č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu - ďalej len Nariadenie. Takto prijaté konanie vytvorilo pre zmluvné strany alternatívu konaní existujúcich podľa práva členských štátov (čl. 1 Nariadenia).

Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Právnu úpravou uvedenou v tomto Nariadení sú súdy členských štátov viazané priamo len v rozsahu, v akom má Nariadenie vlastnú úpravu európskeho konania. Inak sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

V súvislosti s tým, že odvolací súd preskúma odvolanie navrhovateľa proti rozhodnutiu súdu vydaného podľa uvedeného Nariadenia, musel odvolací súd v prvom rade vyriešiť, či je prípustné odvolanie (resp. iný opravný prostriedok) proti takémuto rozhodnutiu súdu.

Prvostupňový súd rozhodol podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia. Ani v tomto článku a ani v iných ustanoveniach Nariadenia niet zmienky o opravnom prostriedku proti takémuto rozhodnutiu súdu, a teda ani v tom smere, že odvolanie je prípustné, ani v tom smere, že by odvolanie prípustné nebolo. Opravné prostriedky sú uvedené len v čl. 17 Nariadenia, podľa ktorého členské štáty informujú komisiu o tom, či je na základe ich procesného práva prípustné podať opravný prostriedok proti rozsudku vydanému v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu a v akých lehotách možno takýto opravný prostriedok podať. Komisia tieto informácie zverejní. Na druhej strane čl. 5 ods. 1 Nariadenia posledná veta stanovuje, že proti rozhodnutiu súdu o odmietnutí žiadosti o nariadenie ústneho pojednávania nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Preambula Nariadenia v ods. 26 stanovuje pritom zásadu, že akýkoľvek odkaz v tomto nariadení na opravný prostriedok by mal zahŕňať všetky možné opravné prostriedky v rámci vnútroštátneho práva.

Z uvedených ustanovení odvolací súd vyvodzuje, že proti rozhodnutiu súdu o zamietnutí návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia je prípustné odvolanie, keďže toto ustanovenie neobsahuje neprípustnosť podania takéhoto odvolania. V takom prípade pri aplikácii čl. 19 Nariadenia a § 202 ods. 3 O.s.p. je proti takémuto

rozhodnutiu odvolanie prípustné tak, ako je to upravené aj v procesnom práve platnom v Slovenskej republike pri rozhodovaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (§ 200ea ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd sa nestotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého o zamietnutí návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia sa rozhoduje rozsudkom. Vychádzajúc z čl. 7 ods. 2, 3, ale i čl. 15 ods. 1, čl. 17, čl. 18 Nariadenia rozhoduje súd rozsudkom o veci samej (o pohľadávke alebo protipohľadávke). V iných prípadoch (čl. 9 ods. 2) sa už hovorí sa už len o rozhodnutí.

Vzhľadom k tomu, že účelom čl. 4 ods. 4 Nariadenia je odstraňovanie väd podaného návrhu, obdobne ako v ust. § 43 ods. 1, 2 O.s.p., je pri aplikácii čl. 19 Nariadenia treba mať za to, že o zamietnutí návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia sa rozhoduje uznesením. Vada konania spočívajúca v preskúmvanej veci v tom, že súd rozhodol rozsudkom, sama o sebe nie je dôvodom pre zrušenie takéhoto rozhodnutia.

Takýmto dôvodom je však zistenie, že v preskúmvanej veci neboli splnené podmienky pre zamietnutie návrhu podľa čl. 4 Nariadenia, keď to súd zdôvodnil len tým, že navrhovateľ nepredložil na výzvu súdu požadované dokumenty a neuviedol doplňujúcej informácie. Rozhodnutie podľa čl. 4 Nariadenia nie je rozhodnutím o veci samej a predkladanie ďalších dôkazov, či požadovanej informácie, nie je dokazovaním upraveným v čl. 7 ods. 1, čl. 8 a čl. 9 Nariadenia.

Podmienkou k tomu, aby súd doručil odporcovi kópiu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky (čl. 5 ods. 2 Nariadenia) je dostatočná jasnosť a primeranosť informácií poskytnutých navrhovateľom v podanom návrhu a jeho prílohách, a teda správne vyplnenie tlačiva návrhu v oddiele A. Naviac žalovaná pohľadávka sa nesmie zdať zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný.

V zmysle čl. 4 ods. 4 Nariadenia v spojení s § 138 ods. 1 O.s.p. je treba považovať pohľadávku za zjavne neopodstatnenú napr. vtedy, ak ide o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. Za takéto súdna prax považuje napr. nároky prekludované.

Takýmto ustanovením nie je § 172 ods. 7 O.s.p., ktorý podmieňuje vydanie platobného rozkazu tým, že navrhovateľ bude súhlasiť s tým, aby predmetom platobného rozkazu nebola tá časť návrhu, ktorá „je v zjavnom rozpore s právnymi predpismi“.

Pokiaľ totiž navrhovateľ nesúhlasí so zmenou návrhu podľa § 172 ods. 7 O.sp., súd nariadi vo veci pojednávanie a až následne rozhodne vo veci samej. Nejedná sa o dôvod pre odmietnutie návrhu podľa § 43 ods. 1 O.s.p..

Ktoré návrhy je treba považovať za neprípustné upravuje v prvom rade čl. 2 ods. 2 Nariadenia. Občiansky súdny poriadok osobitnú úpravu neprípustných návrhov nemá. Čo môže byť predmetom občianskeho súdneho konania vymedzuje § 2 O.s.p..

V preskúmvanej veci nejedná sa o prípad uplatňovania pohľadávky zjavne neopodstatnenej, ani o podanie zjavne neprípustného návrhu. Vzhľadom k tomu, že predmetom návrhu sú zmenkové nároky, nie je na mieste ani záver o nedostatočnej jasnosti alebo primeranosti poskytnutých informácií, či o nesprávnom vyplnení návrhu. Nepredloženie súdom požadovaných dôkazov, neposkytnutie požadovanej informácie, ba ani ich odmietnutie, nemôžu byť dôvodom pre zamietavé rozhodnutie súdu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia, pokiaľ poskytnuté informácie a pripojené dôkazy umožňujú postup súdu podľa čl. 5 ods. 3, 4, 5, 6, čl. 7 a čl. 9 Nariadenia a akékoľvek konečné rozhodnutie súdu vo veci samej.

To platí vo výrazne zvýšenej miere v prípade, keď predmetom konania sú zmenkové nároky uplatňované posledným majiteľom zmenky. Vzhľadom k platnosti § 17 Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. môže dlžník (vystaviteľ zmenky) uplatniť námietku, ktorá by inak patrila voči pôvodnému majiteľovi zmenky - remitentovi len v prípade preukázania, že terajší majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na škodu dlžníka. Pokiaľ takáto námietka zo strany žalovaného dlžníka nie je vznesená a preukázaná, neexistuje dôvod, na základe ktorého by súd mohol opodstatnene vykonať dokazovanie týkajúce sa obsahu kauzálnej zmluvy predchádzajúcej vystaveniu takejto zmenky. Povinnosť tvrdenia takýchto námietok, ale aj dôkazné bremeno na ich preukázanie je na žalovanom vystaviteľovi zmenky -

dlužníkovi. Opodstatnenosť žalovaných súm môže byť pritom posudzovaná predovšetkým podľa Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. - v ďalšom texte ZZŠ.

Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa konkrétna osoba (zmenkový dlžník) zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase vyplývajúcom zo zmenky čiastku zmenkou určenú s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečne, nesporné a abstraktné.

Abstraktnosť záväzku zo zmenky má za dôsledok, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti, než na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Jedná sa teda o záväzok platobný, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, a teda ani na hospodárske dôvody jej vzniku.

Nespornosť záväzku zo zmenky je daná tým, že majiteľ zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na zaplatenie, ani neskôr pri jej vymáhaní, preukazovať nič iného, než to, že je vlastníkom zmenky. Nemá dôkaznú povinnosť preukazovať, že mu povinný zo zmenky skutočne dlží zmenkovú sumu. Zmenka samotná, pokiaľ je platná, je dostatočným dôvodom pre vznik nároku na čiastku v nej uvedení. Je výlučne na dlžníkovi zo zmenky, aby tento v rámci prípadného súdneho konania vzniesol svoje námietky a tieto v súdnom konaní aj preukázal, pokiaľ podanie takýchto námietok nevyklučuje § 17 ZZŠ.

Vznikom zmenky sa zakladá celkom samostatný záväzkový vzťah, ktorý existuje nezávislé na hospodárskom dôvode jeho vzniku. Zmenkové záväzkové vzťahy nemajú pôvod v predchádzajúcich kauzálnych pohľadávkach, tie len vytvárajú potrebu založenia zmenkových záväzkov. V prípade vystavenia zabezpečovacej zmenky tak existujú vedľa seba dva záväzky, a to jednak pôvodný záväzok všeobecno-právnej povahy a popri ňom záväzok zmenkový. Účelom zabezpečovacej zmenky je, v prípade omeškania s plnením záväzku všeobecno-právnej povahy, zabezpečiť plnenie zo zmenky. Aj takáto zabezpečovacia zmenka má skôr uvedenú abstraktnú a nespornú povahu.

Zásada abstraktnosti zmenkových záväzkov sa zvyšuje v prípade, že remitent ako prvý majiteľ zmenky indosamentom (rubopisom) prevedie zmenku na nového majiteľa - indosatára. Tento získava všetky práva zo zmenky, a to nie ako právny nástupcu predchádzajúceho majiteľa, ale ako celkom originálny nadobúdateľ týchto práv. V dôsledku toho priamy zmenkový dlžník môže voči takémuto poslednému majiteľovi zmenky robiť len také námietky, ktoré sa zakladajú na ich vlastných vzťahoch. Ust. § 17 ZZŠ v tejto súvislosti hovorí, že ten, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k výstavcovi alebo neskorším majiteľom, okrem prípadu, keď majiteľ pri nadobúdaní zmenky jedná vedome na škodu dlžníka.

Výnimku zo zásady takto zvýšenej nespornosti a abstraktnosti zmenkového záväzku tvorí preukázaná námietka dlžníka, že posledný majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na škodu dlžníka (napr. v prípade dôvernického - fiduciálneho indosamentu). Len v prípade, že zmenkový dlžník takúto námietku vznesie a preukáže, môže následne na svoju obranu vzniesť aj kauzálne námietky vyplývajúce z jeho vzťahu k remitentovi, či iným skorším majiteľom zmenky.

V danom prípade však súd nerozhoduje o návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu, v ktorom je súd viazaný obsahom námietok dlžníka (§ 175 ods. 1 O.s.p.), ani o návrhu na vyhlásenie rozsudku o zmenkových právach v konaní podľa III. časti, 1. a 2. hlavy Občianskeho súdneho poriadku, ale o návrhu podľa Nariadenia 861/2007, ktoré špecifickým spôsobom upravuje čas a podmienky dokazovania. Rozhodnúť vo veci samej môže súd až za splnenia podmienok uvedených v čl. 5 ods. 3 a čl. 7 Nariadenia.

V žiadnom prípade nie je dôvodom pre zamietnutie návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia nepreukázanie skutočností, či vystaveniu zmenky predchádzalo uzavretie kauzálnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorej účastníkom bol vystaviteľ zmenky - dlžník.

Dokazovanie na preukázanie dôvodnosti takýchto kauzálnych námietok je totiž možné vykonať výlučne len za predpokladu, že odporca v lehote do 30 dní po doručení tlačiva a návrhu na uplatnenie pohľadávky, ako aj tlačiva na odpoveď, sa vyjadrí k podanému návrhu, či už tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva písm. C a pripojí všetky príslušné podporné doklady, alebo sa vyjadrí akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď. V zmysle ods. 12 Preambuly Nariadenia ďalšie dôkazy by

mohol tak navrhovateľ, ako aj odporca predkladať v priebehu celého prvostupňového konania. Pokiaľ však samotná odpoveď odporcu k podanému návrhu na uplatnenie pohľadávky nie je doručená súdu v lehote 30 dní po doručení tlačiva návrhu odporcovi, musí súd vydať rozsudok o pohľadávke alebo protipohľadávke, teda rozhodnúť vo veci samej. Ustanovenie v čl. § 7 ods. 3 Nariadenia, ktorý stanovuje takúto koncentračnú zásadu, má za dôsledok, že v prípade pasivity odporcu, ktorý napriek riadnemu doručeniu návrhu v uvedenej lehote nedoručil súdu odpoveď, musí súd rozhodnúť len na základe dôkazov predložených navrhovateľom, a teda nevykonáva dokazovanie uvedené v čl. § 7 ods. 1 Nariadenia. Tento záver vyplýva z prvej vety uvedeného článku, ktorý podmieňuje vykonávanie tam uvedených dôkazov doručením odpovede odporcu. Nemôže teda takéto dokazovanie vykonávať v štádiu pred doručením odpovede odporcu súdu.

Vychádzajúc z týchto zásad preto pochybil prvostupňový súd, keď rozsudkom (namiesto uznesenia) zamietol návrh navrhovateľa podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia len preto, že tento mu neposkytoval doplňujúce informácie a požadované dokumenty, hoci navrhovateľ si uplatňuje zmenkové nároky zo zmenky, ktorej originál bol pripojený k návrhu. Navyše navrhovateľ je v postavení posledného majiteľa zmenky, pre ktorého platí zásada uvedená v § 17 Zákona zmenkového a šekového.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušil napadnutý rozsudok a vec vracia prvého stupňa na ďalšie konanie.

V priebehu odvolacieho konania, a to v samotnom odvolaní, ako aj neskôr v osobitnom podaní, navrhovateľ namietal neprípustnosť vstupu Združenia na ochranu práv občana spotrebiteľa HOOS Prešov - ďalej len Združenia do tohto konania.

Nariadenie č. 861/2007 za účastníkov konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu označuje len navrhovateľa a odporcu. Nemá vlastnú úpravu týkajúcu sa vedľajšieho účastníctva. Preto v súlade s čl. 19 Nariadenia platí úprava § 93 O.s.p. Vychádzajúc z tejto úpravy môže vstúpiť takéto Združenie do začatého konania. Podobne, ako v prípade upravenom v § 172 ods. 1 O.s.p. nie je však vedľajší účastník osobou oprávnenou podať odpoveď (vyjadrenie) voči návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 5 ods. 3 Nariadenia. Aj

v tomto prípade právny predpis oprávňuje k podaniu takejto odpovede výlučne odporcu. Je na posúdení odporcu, či podaním odpovede spochybní voči nemu uplatňované nároky a v akom rozsahu, alebo či svojou pasivitou prinúti súd rozhodnúť vo veci samej na základe tvrdení navrhovateľa a ním predložených dôkazov (čl. 7 ods. 3 Nariadenia). Keďže lehota 30 dní na podanie odpovede odporcu plynie až od doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva odpovede, je bez právneho významu vyjadrenie sa vedľajšieho účastníka k veci samej spojené so zhlásením vstupu do konania. Právne významnú odpoveď k návrhu môže preto podať vedľajší účastník len v mene odporcu na základe ním danej plnej moci. Samostatné právne úkony robené pod menom vedľajšieho účastníka môže tento vykonávať až následne po tom, čo odporca včas doručí súdu odpoveď k podanému návrhu na uplatnenie pohľadávky. Preto účinne môže vstúpiť vedľajší účastník na strane odporcu až po podaní odpovede odporcu podľa § 5 ods. 3 Nariadenia alebo súčasne s ním.

Vychádzajúc z týchto zásad je možné konštatovať, že Združenie mohlo v preskúmvanej veci vstúpiť do konania, aj keď nie je zatiaľ oprávnené robiť účinne akékoľvek prejavy vôle týkajúce sa veci samej.

Z týchto dôvodov odvolací súd nevyhovel návrhu navrhovateľa na nepripustenie vstupu Združenia ako vedľajšieho účastníka do preskúmvanej veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 747/2005 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.